

mer man først ind paa Laanevejen, regner man det ikke saa nøje, om man skal gaa et Skridt videre, Man siger: den Tid den Sorg, det gaar nok. Men naar det rykker en ind paa Livet: den og den Foranstaltning koster det og det, saa har man først Sagen liggende klart for sig. — Med disse Bemærkninger vil jeg dog langtfra stille mig paa det Standpunkt, at det ikke vilde være forsvarligt, at Staten ydede nogen Bistand til Afløsningen af dette gamle Forhold, Tienden. Paa ingen Maade. Men jeg har kun villet fremhæve dette Forhold for at gøre det klart, at det er en Sag, der vedkommer ikke blot Købstæder mod Land; ikke alene enkelte Klasser, men hele Landets skatteydende Befolkning vedkommer det Spørgsmaal, om denne Gave, denne Dotation, skal gives Tiendeyderne.

Jeg vil nu kun føje det til med Hensyn til mit Standpunkt ligesom med Hensyn til hele Afgørelsen af dette Lovforslag, at jeg ikke ser rettere end, at saaledes som Lovforslaget foreligger, maa alle Landets Tiendeydere være himmelglade ved dets Bestemmelser, ligesom alle Tiende-ejerne efter min Mening under de foreliggende Forhold maa være tilfredse dermed, for saa vidt Loven angaar dem. Den tredje Part i Sagen, det er Statskassen, og det er vel netop dette Spørgsmaal, Overvejelserne særlig ville koncentrere sig om, hvor meget og hvorledes Staten umiddelbart kan tage Del i denne Afløsning. Og det forekommer mig, at ved Behandlingen og Afgørelsen af dette Spørgsmaal maatte man helst særlig tillægge deres Mening Vægt, der hverken som Tiendeydere eller Tiende-ejere have nogen personlig Interesse i Sagen. Jeg siger netop dette, fordi jeg efter det Standpunkt, jeg under Sagens videre Forløb agter at indtage, nu maa tillade mig, da jeg har Ordet, at gøre en Bemærkning til den højtærede Minister om et forholdsvis mindre betydeligt Punkt i Sagen. Jeg har nemlig en vis Interesse deri, da jeg til en vis Grad kan kalde mig for Plejefader til Loven af 1894 om Opmuntring til Afløsning af Tiende. Det er en Bestemmelse i § 28, at naar en Tiende, der har været i samtlige Tiendeyderes Eje forinden den 1ste Oktober 1894, — den Dag, da denne Lov traadte i Kraft — er bortfaldet i Følge denne Lovs Bestemmelser, saa vilde de ydede Skatter fra 1894 til nu være at tilbagebetale disse Tiendeydere. Jeg har forgæves søgt Oplysning herom i Anmærkningerne. Der er kun henvist til en Bestemmelse i Loven af 1894 om, at Skatten bortfalder, naar Tiende-

ydere, der tillige ere Ejere af Tienden, have godtgjort for Indenrigsministeren, at det Tilfælde, i hvilket Skatten er bortfalden, er indtraadt. For saa vidt de allerede have godtgjort dette for Indenrigsministeren er Skatten bortfalden, og for saa vidt de ikke have kunnet godtgøre det, ser jeg ikke rettere, end at de sandsynligvis maa vente med Spørgsmalets Afgørelse, indtil Tiendekommissionen kommer til at behandle hele denne Historie. Men jeg kan ikke forstaa, hvorledes de ville have en Ret til Tilbagebetaling af Skatten efter det Tidspunkt, fra hvilket de efter Loven af 1894 have faaet Ret til at faa Skatten til at bortfalde. Det forekommer mig at være en Modsigelse. — Denne Bemærkning vil vistnok forekomme baade Regeringen og det høje Ting at være af ringe Betydning i Sammenligning med det store Spørgsmaal, men netop paa Grund af den Holdning, jeg i øvrigt ønsker at tage til Lovforslaget, har jeg ment, at jeg enten maatte sige til nu eller siden tie stille.

Andersen: Jeg ønsker kun ved denne Lovs 1ste Behandling at udtale, at jeg ikke har noget imod og godt kan sympatisere med Hovedindholdet i det foreliggende Lovforslag. Derimod er jeg ikke i Stand til at kunne slutte mig til Bestemmelserne om at yde et Statsbidrag til Afløsning af Tienden. Det forekommer mig, at man selv under Forudsætning af, at Statskassen var i en god Forfatning, maa være en meget stor Betænkelighed ved, at Statskassen skal overtage over en Fjerdedel af Tiendebyrden. Naar man ser hen til, hvorledes Statskassens Forfatning er for Tiden, maa det betegnes som finansielt uforsvarligt, om Staten skulde udrede et saa stort Beløb, som udkræves til Afløsningen. Man har villet fremhæve, at Tienden er en uretfærdig Skat, der hviler paa en enkelt Del af Befolkningen. Det kan ogsaa meget godt være rigtigt, i alt Fald har det været rigtigt, da Tienden indførtes, men hvorvidt Tienden nu virker som en særlig uretfærdig Skattebyrde paa den nuværende Slægt, derom tror jeg, man har Ret til at være nogen Tvivl. Jeg betragter Tienden som en Grundbyrde, der er taget i Betragtning ved Ejendommens Vurdering og Pris, og som er gaaet ind i Ejendommen som en almindelig Prioritet. Er dette rigtigt, kan man vel ikke sige, at Tienden over for den nulevende Slægt kan virke som en særlig uretfærdig Beskatning. — Paa den anden Side erkender jeg, at der er et stærkt Ønske til Stede om at faa Tienden